

У ХХ столітті український народ пережив страшний період, пов'язаний з голодом 1932-1933 років. Ці події не оминули територію нашої області.

Масштабна індустріалізація СРСР вимагала великих матеріальних вкладень, які можна отримати, головним чином, від продажу зерна за кордон. "Чим більше зберемо, тим більше продамо. Більше продамо, більше визволимо грошей. Більше визволимо грошей, більше побудуємо заводів і верстатів". Це девіз того часу.

1932 рік відзначився як цілком урожайний. Але адміністративно-територіальні реформи, невміле і злочинне керівництво на селі, завищені плани по хлібозаготівлях, репресивні заходи - все це призвело до страшного голоду, про який радянська історія замовчувала більше 50-ти років.

Здійснено репресивний удар по селянству - виселення одноосібників з конфіскацією майна, примусовий загін всіх селян в колгоспи і радгоспи. 19 липня 1932 року на засіданні Донецького оргбюро КП(б)У розглядалося питання про хлібозаготівельну кампанію. Постановою Раднаркому УРСР від 22 липня 1932 року затверджено річний план заготівлі зерна для України – 5831300 тон, в тому числі для Донецької області - 583 тисячі тони. 29 липня 1932 року план хлібозаготівель по районах області було збільшено до 606300 тон. Із міст Сталіно, Макіївки, Луганська, Маріуполя, Рикова (Єнакієве), Кадіївки і Горлівки вирішено направити до 500 чоловік в райони області. Робітників і службовців області відривали від виробництва і направляли в села. Навіть архівістів не минула ця доля, про що свідчить лист Донецького обласного архівного управління в редакцію журналу «Архіви Радянської України»: «На Ваш запит 1/217 від 22/XI/32 відносно участі наукових сил області в Журналі «АРУ» Донецька Обласна Архівна Управа повідомляє, що окрім Артемівського та Донецького обласного історичних архівів, жодна архівна установа області не мала змоги проводити наукової роботи, позаяк усі, як адміністративні так і наукові сили, протягом 6-ти місяців, перебувають на хлібозаготівлях...».

В райони області хлинула лавина агентів, політкомісарів, спостерігачів і інформаторів. У селян вилучалися всі надлишки зерна. Колгоспи і радгоспи, які не справлялися з планом, заносилися на так звані «чорні дошки». У ставленні до них застосовувалися репресивні заходи – вилучення всього посівного фонду, грошові штрафи. Селяни були закріплені в колгоспах без права виїзду, із сіл вивезені всі колгоспні фонди, в тому числі і посівні. Хлібозаготівлі тривали і в січні-лютому 1933р., коли в селі фактично вже не було запасів хліба.

З осені 1932р. почався страшний голод. Держава не тільки своєчасно не надала допомогу голодуючим, але ретельно приховувала факти голоду, що

погіршувало ситуацію. Лише тоді, коли голод набув страхітливого характеру, з'явилися секретні інформаційні повідомлення, доповідні записки, службові листи інспекторів, які обстежували села. Найбільш жахливі документи, що свідчать про голод в Донбасі, знаходяться в архівних фондах Контрольних комісій Робітничо-селянських інспекцій та Донецького обкому КПУ. Були виявлені факти вживання в їжу собак, кішок і полеглої худоби, поїдання трупів. З донесення секретаря Артемівського міськкому партії від 02 квітня 1933 року: «Проведеною спеціальною перевіркою органами ГПУ виявлено, що випадки відчуття гострої потреби в харчуванні окремих колгоспників, особливо бідняків, відзначаються в основному в таких селах: Переїзне, Григорівка, Кодемово, Зайцеве, Яковлевка, Михайлівка, Покровське, Селімівка, Прасковеевка, Василівка, Серебрянка і Івано-Дар'ївка ». В Старо - Каранському (Тельманівському) районі особливо вражені голодом села Стара - Карань, Грінталь, Греково, Кузнецово-Михайлівка, Миколаївка, Коньково, Стара Ігнатівка. З донесення секретаря Старо - Каранського райкому партії від 17 березня 1933 року: «У цій сільраді (Грінталь) випадки вживання в їжу сім'ями собак, коней є 5 фактів. ... В арт. «Новий-Шлях» померлого коня, перелитого креоліном, вирили, розрубали, з'їли... Стара Ігнатівка грецьке населення особливо вражено. Є 38 випадків пухких сімей, особливо одноосібників, що не мали сівби в минулому році ... На зборах одноосібників одна жінка заявляла: «в колгоспі пухкі, чого ви нас запрошуєте туди / наводить факти /.» З секретного донесення дільничного прокурора Волноваської ділянки від 12 липня 1933р.: «В колонії Грінталь Старо - Каранського р-ну 9Л / П-33Р виявлено людоїдство ... » У важкому становищі опинилися робітники промислових підприємств України. Відсутність грошей, скорочення продовольчих пайків призводило до хвилювань і голоду серед робітників, і як наслідок до відчайдушних вчинків. 24 лютого 1933р. при відвідуванні Щербинівської поліклініки (м. Держинськ) встановлено до 50 випадків звернення хворих гірників, опухлих від недоїдання. З секретної інформації оргвідділу ЦК КП(б)У про стан робочих промислових підприємств України від 26 червня 1933р: «28 квітня біля заводууправління виявлено підкинуту мертву дитину з такою запискою: «Вам подарок к 1-му мая. Два трупа в доме лежат, а два я вам принесу к 5-му мая». З того ж донесення з розмов робітників: «Я з сім'єю і так з голоду вмираю, а вони ще й хліб зняли. Щоб купити хліб на базарі треба працювати 3-4 дні ...» Важке продовольче становище пояснювалося невиконанням колгоспниками плану хлібозаготівель. У страшний голод на селі вірили не всі. «Хліб зривають нам не в зв'язку з недоліком його і невиконанням плану хлібозаготівель, а просто мабуть, хочуть, щоб нас трохи видушити».

Планомірне знищення заможного селянства, як ворожого класу, штучно створений Голодомор в 1932- 1933рр. нанесли непоправної шкоди генофонду

української нації. Саме за ці 17 місяців, тобто, приблизно за 500 днів, в Україні загинули мільйони людей.

У 2006 році Верховна Рада визнала Голодомор 1932-1933 років актом геноциду українського народу, адже голод носив штучний характер і був організований тоталітарним політичним керівництвом з метою повного знищення української нації.

У 2008 році Європейський парламент визнав Голодомор злочином проти людства. У світі Голодомор засудили понад 20 країн, у тому числі : США, Австралія, Бразилія, Ватикан, Італія, Канада, Польща, Угорщина, Чехія.

У 2010 році Апеляційний суд Києва виніс вирок, що за роки Голодомору загинуло 3 941 тис. українців. Історики все ж не можуть назвати конкретне число, тому що багато документів тих часів знищено.